

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

HALI SEKTÖRÜ

●●● SEKTÖR RAPORLARI

İhracat Genel Müdürlüğü
Tekstil ve Konfeksiyon Ürünleri Daire Başkanlığı

HALI SEKTÖRÜ

HALI ÜRÜNÜNÜN TANIMI

Çözü (arış) iplikleri üstüne ayrı bir desen ipliği ile değişik şekillerde düğüm atılarak, aralarından bir kaç sıra atk (argaç) ipliği geçirilip sıkıştırılarak aynı yükseklikte veya yer yer farklı yüksekliklerde, kabartmalı olarak kesilmiş, havlı yüzü olan dokumalara “halı” denmektedir.

Geleneksel olarak dokuma yöntemiyle ve günümüzde ise dokunarak ya da tafting (düz zemin kumaşına ipliklerin dikilmesi) yoluyla üretilen *havlı tekstil yüzeyleri* olarak tanımlanan halının sektörel önemi, dünya ticaretinde de kayda değer ürün gruplarından birini oluşturması sonucunu doğurmuştur.

Dünyada halı ticareti, el halısı ve makine halısı olmak üzere, üretim teknikleri, yatırım eğilimleri, maliyetleri, tüketici profilleri, kullanış amaçları, pazar yapıları ve sermaye yoğunlukları oldukça farklı olan iki ana grupta incelenmektedir. El halısı, emek-yoğun ve tarihsel-kültürel miras yoluyla gelişen motiflere dayalı bir üretim yapısı sergilerken; makine halısı, sermaye-yoğun ve teknik tekstil kategorisinde ele alınabilecek bir üretim yapısına sahiptir.

Kalın bir zemin üzerine bağlanan hav¹ sonucunda üretilen makine halısının el halısından farkı, ilmeklerinin çözgü yönünde hav çözgülerinden oluşmasıdır. El halısında ayrı bir iplik ile çözgü üzerine düğüm atılırken, makine halısında hav yüzeyi hav çözgünün atkılarla U biçiminde bağlantı yapmasıyla oluşmaktadır.

Armonize Sistem sınıflandırmasına göre halılar 57. fasılda yer almaktadır. Bu ürün tanımında yer alan ürün grupları aşağıda yer almaktadır:

El Halısı ve Kilim	
5701	Düğümlü veya Sarmalı Halılar (El Dokuması Halılar)
570210	Kilim, Sumak, Karaman vb. Elde Dokunmuş Yer Döşemeleri
580500	Elişi Duvar halıları
Makine Halısı	
570220–570299	Dokuma Makine Halıları
5703	Tüfte Edilmiş Halılar
5704	Keçeden Halılar
5705	Diğer Halılar ve Yer Kaplamaları

¹ Kadife, çuha, yün vb.nin yüzeyindeki ince tüy.

DÜNYA MAKİNE HALISI TİCARETİ

Dünya makine halısı ithalatı, 2010 yılında dünya ekonomik verilerinde görülen nispi iyileşme sonrasında toparlanmaya başlamış ve 2014 yılında, bir önceki yıla oranla %8,3 oranında bir artışla 13,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Dünya Makine Halısı İthalatı Ülke Sıralaması (Milyon ABD \$)

	Ülke Adı	2013	2014	2013-14 Değişim (%)	2014 Pay (%)
1	A.B.D	1.787.109	2.002.009	12,0%	14,9%
2	İNGİLTERE	1.114.222	1.275.856	14,5%	9,5%
3	ALMANYA	1.095.155	1.129.026	3,1%	8,4%
4	KANADA	813.116	784.767	-3,5%	5,8%
5	JAPONYA	614.706	594.112	-3,4%	4,4%
6	SUUDİ ARABISTAN	329.210	528.750	60,6%	3,9%
7	FRANSA	464.585	488.754	5,2%	3,6%
8	AVUSTRALYA	436.658	412.899	-5,4%	3,1%
9	HOLLANDA	341.480	372.683	9,1%	2,8%
10	B.A.E.	245.838	348.043	41,6%	2,6%
	GENEL TOPLAM	12.415.988	13.456.772	8,4%	100,0%

Kaynak: ITC- TRADEMAP

Birleşmiş Milletler kaynaklı Trademap istatistiklerine göre, dünya makine halısı ithalatında ABD, İngiltere, Almanya, Kanada ve Japonya önde gelen ülkeler olarak yer almaktadır. Söz konusu 5 ülkenin dünya makine halısı ithalatının yaklaşık %40'ına hâkim olduğu görülmektedir.

Dünya Makine Halısı İhracatı Ülke Sıralaması (Milyon ABD \$)

	Ülke Adı	2013	2014	2013-14 Değişim	2014 Pay
1	ÇİN	2.382.713	2.572.659	8,0%	17,7%
2	TÜRKİYE	2.055.555	2.220.012	8,0%	15,2%
3	BELÇİKA	1.967.390	1.907.388	-3,1%	13,1%
4	HINDİSTAN	1.242.861	1.368.278	10,1%	9,4%
5	HOLLANDA	1.154.967	1.185.005	2,6%	8,1%
6	A.B.D.	1.090.144	1.090.136	0,0%	7,5%
7	ALMANYA	569.512	590.107	3,6%	4,1%
8	İNGİLTERE	337.388	358.045	6,1%	2,5%
9	İRAN		346.418		2,4%
10	POLONYA	244.193	286.393	17,3%	1,9%
	GENEL TOPLAM	13.866.442	14.572.023	5,1%	100,0%

Kaynak: ITC- TRADEMAP

Dünya makine halısı ihracatında önde gelen ülkeler ise Çin, Türkiye, Belçika, Hindistan ve Hollanda'dır. Çin tek başına pazarın %17,7'sini elinde bulundurmaktadır. Türkiye ise Çin'in ardından %15,2'lik pazar payı ile ikinci sırada yer almaktadır.

ÜLKEMİZİN MAKİNE HALISI PROFİLİ

Makine halısı, sermaye yoğun bir sektör olması ve teknik tekstillerle paralel yönde gelişmesi sebebiyle üzerinde önemle durulması gereken bir sektör olarak değerlendirilmektedir:

Ülkemizin makine halısı üretiminin büyük çoğunluğu Gaziantep'te yerleşik olan firmalarca yerine getirilmektedir. Makine halısı üreticiliğinin yoğun olduğu diğer illerimiz ise Kayseri ve İstanbul olarak belirtilebilir.

TÜRKİYE'NİN MAKİNE HALISI DIŞ TİCARETİ

İhracat

Makine halısı ihracatımız uzun yıllardan beri artış gösteren sektörlerimiz arasında yer almaktadır. Makine halısı ihracatı, 2009 yılındaki küresel krizin etkisiyle bir miktar düşüş gösterse de 2010 yılından itibaren artış göstermiştir. Ancak 2015 yılında bir önceki seneye oranla miktar bazında %5,9 oranında azalarak yaklaşık 608 ton, değer bazında ise %13,2 oranında azalarak 1,9 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir. 2015 yılında ise birim fiyat, geçmiş yıllara oranla düşük seviyede gerçekleştiği ve 3,18 \$/kg olduğu görülmektedir.

Türkiye Makine Halısı İhracatı (Miktar: 1000 kg; Değer: 1000 ABD \$)

Makine Halısı	İhracat		Değişim		Birim Fiyat \$/kg
	Miktar	Değer	Miktar	Değer	
2010	341.440	1.120.455	4,5%	17,5%	3,28
2011	408.148	1.426.558	19,5%	27,3%	3,50
2012	528.035	1.858.327	29,4%	30,3%	3,52
2013	585.928	2.055.788	10,9%	10,6%	3,51
2014	645.619	2.219.197	10,3%	8,4%	3,44
2015	606.829	1.924.373	-5,9%	-13,2%	3,18

Kaynak: TÜİK

Ürünler itibariyle makine halısı ihracatımız değerlendirildiğinde ise; en önemli ihraç ürün grubunun 5702 GTİP kodlu “dokuma makine halıları” ve 5703 GTİP kodlu “tüfte edilmiş halılar” olduğu gözlemlenmektedir. Bu ürün gruplarında toplam makine halısı ihracatımızın sırasıyla %88,2’si ve %10,8’i gerçekleştirilmektedir.

Ürünler İtibariyle Makine Halısı İhracatı (Miktar: ton; Değer: 1000 ABD \$)

Ürünler		2014		2015		2015/14 % Değişim	
GTİP	GTİP Dörtlü Adı	Miktar	Değer	Miktar	Değer	Miktar	Değer
570220-570299	Dokuma Makine Halıları	587.370	1.999.122	536.108	1.704.470	-8,7%	-14,7%
5703	Tüfte Edilmiş Halılar	55.473	205.980	68.085	207.794	22,7%	0,9%
5704	Keçeden Halılar	339	1.240	199	505	-41,1%	-59,2%
5705	Diğer Halılar ve Yer Kaplamaları	2.437	12.855	2.437	11.603	0,0%	-9,7%
TOPLAM		645.619	2.219.197	606.829	1.924.373	-5,98%	-13,24%

Kaynak: TÜİK

Makine halısı ihracatımızda en önemli pazarımız aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere 387,88 milyon dolarlık ihracat tutarı ve %20,1'lik pay ile Suudi Arabistan'dır. Makine halısı ihracatımızda ilk 10 ülkenin toplam payı %66,7 dolayındadır.

Ülkeler Bazında Makine Halısı İhracatı (1000 ABD \$)

Ülke Adı	2014	2015	2015/14 Değişim (%)	2015 Pay (%)
SUUDİ ARABİSTAN	370.135	387.888	4,8%	20,1%
A.B.D.	229.573	243.992	6,3%	12,6%
IRAK	196.551	180.953	-7,9%	9,4%
ALMANYA	125.181	112.550	-10,1%	5,8%
İNGİLTERE	79.956	80.146	0,2%	4,1%
MISIR	67.757	77.557	14,5%	4,0%
LİBYA	128.163	76.975	-39,9%	4,0%
B.A.E.	74.715	70.018	-6,3%	3,6%
İSRAİL	33.540	33.552	0,0%	1,7%
ÇİN	50.093	28.011	-44,1%	1,4%
DİĞER	872.608	641.339	-28,0%	19,3%
GENEL TOPLAM	2.228.272	1.932.980	-13,3%	100,0%

Kaynak: TÜİK

İthalat

Makine Halısı İthalatı (Miktar: 1000 kg; Değer: 1000 ABD \$)

Yıllar	İthalat		Değişim		Birim Fiyat \$/kg
	Miktar(Kg)	Değer (\$)	Miktar (%)	Değer (%)	
2010	16.886,25	66.400,83	26,7%	33,9%	3,93
2011	18.377,03	79.767,58	8,8%	20,1%	4,34
2012	15.501,07	69.050,18	-15,7%	-13,4%	4,45
2013	17.307,67	79.873,39	11,7%	15,7%	4,61
2014	16.517,43	75.192,93	-4,6%	-5,9%	4,57
2015	17.562,89	71.812,65	6,1%	-5,0%	4,09

Kaynak:TÜİK

Makine halısı ithalatımız dalgalı bir seyir izlemekte olup, yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere söz konusu üründe ithalatımız ciddi bir yekün teşkil etmemektedir. 2015 yılında makine halısı ithalatımız, değer bazında bir önceki seneye göre %5,0 civarında azalarak 71,81 milyon dolar düzeyine yükselmiştir.

Ülkeler Bazında Makine Halısı İthalatımız (1000 ABD \$)

Ülke Adı	2014	2015	2015/14 Değişim (%)	2015 Pay (%)
ÇİN	14.422	15.587	8,1%	21,7%
BELÇİKA	13.924	11.223	-19,4%	15,6%
HOLLANDA	9.538	9.157	-4,0%	12,7%
HİNDİSTAN	8.566	7.963	-7,0%	11,1%
MİSİR	4.783	5.377	12,4%	7,5%
İNGİLTERE	5.849	4.803	-17,9%	6,7%
KAYSERİ SER.BÖL.	3.370	3.408	1,1%	4,7%
A.B.D.	2.453	2.959	20,6%	4,1%
İTALYA	1.414	2.469	74,6%	3,4%
ALMANYA	3.997	2.155	-46,1%	3,0%
DİĞER	7.429	6.837	6,29%	12,70%
GENEL TOPLAM	79.745	71.938	15,67%	100,00%

Kaynak: TÜİK

Makine halısı ithalatımız ülkesel bazda incelendiğinde, sırasıyla Çin (%21,7), Belçika (%15,6), ve Hollanda (%12,7) gelmekte olup, bu üç ülke makine halısı ithalatımızın yaklaşık %50'sini teşkil etmektedir.

Ürün bazında incelendiğinde ise, en fazla ithalat yaptığımız ürün grupları ise, 5703 GTİP numaralı “tufte edilmiş halılar” (%61,09) ve 5702 GTİP numaralı “dokuma makine halıları” (%28,00) olarak sıralanmaktadır.

Ürün Bazında Makine Halısı İthalatı (Miktar: ton; Değer: 1000 ABD \$)

Ürünler		2014		2015		2015/14 Değişim (%)	
GTİP	GTİP Dörtlü Adı	Miktar	Değer	Miktar	Değer	Miktar	Değer
570220-570299	Dokuma Makine Halıları	3.621	21.706	4.093	20.111	13,0%	-7,3%
5703	Tufte Edilmiş Halılar	10.874	45.671	11.065	43.872	1,8%	-3,9%
5704	Keçeden Halılar	1.121	3.317	1.449	3.515	29,3%	6,0%
5705	Diğer Halılar ve Yer Kaplamaları	901	4.498	955	4.314	6,0%	-4,1%
TOPLAM		16.517	75.192	17.562	71.812	6,1%	5,0%

Kaynak: TÜİK

EL HALISI PROFİLİ

Dünya el halısı ve kilim üretimi ve ihracatı genellikle Hindistan, Çin, İran, Pakistan, Türkiye, Nepal ve Tibet tarafından yapılmaktadır. Dünya el halısı ve kilim pazarı çoğunlukla İranlı, Çinli ve Pakistanlı üretici/ihracatçıların kontrolünde bulunmaktadır. Söz konusu ülkelerin dünya el dokuması halı ve kilim pazarına hâkim olmalarının sebepleri;

- İthalatçı ülkelerdeki dağıtım kanallarının, depolarının ve perakende ağının büyük çoğunluğuna sahip olmaları,
- Bu dağıtım kanallarında kendi ülkelerinin ürünleri dışında ürünleri satmamaları,
- Bu ürünlerde en fazla maliyet kalemini oluşturan işçilik giderlerinin bu ülkelerde oldukça düşük olması nedeniyle ürünleri dünya pazarına düşük fiyatla sunabilmeleri,
- Devletin bu ülkelerde el dokuması halı ve kilim sektörü için toparlayıcı ve koordine edici rolünün etkisi,

- Bu ülkelerin uzun yıllardır ürünleri için batı pazarlarında oluşturdıkları güçlü imaj olarak sıralanabilir.

DÜNYA EL HALISI TİCARETİ

Dünya el halısı ithalatı, 2009 yılında yaşanan küresel kriz nedeni ile ciddi bir oranda düşüş gösterse de izleyen yıllarda toparlanmıştır. Dünya sektör ithalatı, 2014 yılında da %6,8 oranında artarak 1,49 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında en fazla ithalat yapan ülke ABD olup, dünya ithalatının %30,6'sını tek başına yapmaktadır. Bu ülkeyi %10,3 ile B.A.E. ve %8,9 ile Almanya takip etmektedir.

Dünya El Halısı İthalatı (1000 ABD \$)

Ülke Adı	2013	2014	2014 Ülke Payı (%)	2014/13 Değişim (%)
A.B.D.	386.824	456.243	30,6%	17,9%
B.A.E.	92.254	154.129	10,3%	67,1%
ALMANYA	158.041	133.330	8,9%	-15,6%
TÜRKİYE	104.726	99.313	6,7%	-5,2%
JAPONYA	66.646	56.398	3,8%	-15,4%
İNGiltere	58.732	53.080	3,6%	-9,6%
İsviçre	37.743	40.495	2,7%	7,3%
İtalya	31.692	36.625	2,5%	15,6%
FRANSA	30.656	32.297	2,2%	5,4%
KANADA	34.834	31.434	2,1%	-9,8%
Diğer	395.941	399.716	26,8%	0,9%
TOPLAM	1.398.089	1.493.060	100,0%	6,8%

Kaynak: ITC-Trademap

Dünya el halısı ihracatının 2014 yılı itibariyle %21,5'ünü Hindistan, %18,8'ini Mısır, %17,48'ini İran, %6,4'ünü Türkiye ve %6,1'ini Çin gerçekleştirmiştir. Söz konusu beş ülke, dünya el halısı ihracatının %70,3'ünü gerçekleştirmektedir.

Dünya El Halısı İhracatı

Ülke Adı	2013	2014	2014 Ülke Payı (%)	2014/13 Değişim (%)
HINDISTAN	473.225	432.201	21,5%	-8,7%
MISIR	376.995	377.717	18,8%	0,2%
İRAN		350.773	17,5%	
TÜRKİYE	132.291	128.401	6,4%	-2,9%
PAKİSTAN	126.777	121.702	6,1%	-4,0%
ÇİN	127.508	114.355	5,7%	-10,3%
AFGANİSTAN	60.756	98.636	4,9%	62,4%
ALMANYA	83.278	79.650	3,9%	-4,4%
NEPAL	72.034	73.554	3,7%	2,1%
A.B.D.	36.261	29.257	1,5%	-19,3%
Diğer	364.739	200.949	10,0%	-44,9%
TOPLAM	1.853.864	2.007.195	100,0%	8,3%

Kaynak: ITC-Trademap

TÜRKİYE’NİN EL HALISI DIŞ TİCARETİ

İhracat

Ülkemizin el halısı ihracatı dalgalı bir seyir izlemekte olup, kriz dönemlerinden bağımsız olarak artış ve azalışlar göstermektedir. Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere, el halısı ihracatımızda 2010 yılından sonra dalgalanmalar devam etmekte olup 2015 yılında bir önceki yıla göre, miktar olarak %7,4 oranında bir düşüş gerçekleşmiş olup değer bazında %33,4 oranındaki düşüşle 85,45 milyon dolara gerilemiştir.

El Halısı İhracatı (Miktar:1000 kg; Değer: 1000 ABD \$)

	Miktar	Değer	Değişim		Birim Fiyat \$/kg
			Miktar	Değer	
2010	5.770,54	146.424,60			25,37
2011	5.456,33	175.532,26	-5,5%	19,9%	32,17
2012	4.024,21	139.082,36	-26,3%	-20,8%	34,56
2013	3.248,31	132.290,68	-19,3%	-4,9%	40,73
2014	3.354,14	128.388,99	3,3%	-2,9%	38,27
2015	3.107,26	85.457,81	-7,4%	-33,4%	27,50

Kaynak: TÜİK

Ülkeler bazında el halısı ihracatımız incelendiğinde ise; en fazla el halısı ihraç ettiğimiz ülkeler ABD, Japonya, Slovakya ve Almanya olarak sıralanmakta olup, söz konusu ülkelerin el halısı ihracatımızdan aldıkları paylar ise sırasıyla; %36,9, %8,0, %6,8 ve %6,5 düzeyindedir.

Ülkeler Bazında El Halısı İhracatımız (1000 ABD \$)

Ülke Adı	2014	2015	2015/14 Değişim (%)	2015 Pay (%)
A.B.D.	43.689,69	31.517,68	-27,9%	36,9%
JAPONYA	18.352,10	6.853,46	-62,7%	8,0%
SLOVAKYA	18,86	5.816,62	30739,4%	6,8%
ALMANYA	4.402,83	5.631,44	27,9%	6,5%
İTALYA	3.603,22	3.111,89	-13,6%	3,6%
HOLLANDA	2.465,89	3.038,29	23,2%	3,6%
ÇEK CUMHURİYETİ	78,95	2.759,59	3395,4%	3,2%
ŞİLİ	1.076,15	2.255,30	109,6%	2,6%
MACARİSTAN	21.927,09	1.692,87	-92,3%	1,9%
İSVİÇRE	2.049,83	1.651,89	-19,4%	1,9%
A.B.D.	43.689,69	31.517,68	-27,9%	36,9%
DİĞER	30.724,39	21.128,78	-31,2%	24,7%
GENEL TOPLAM	128.388,99	85.457,81	-33,4%	100,0%

Kaynak: TÜİK

İthalat

Ülkemizin el halısı ithalatı dalgalı bir seyir izlemekte olup 2010 yılından itibaren de düşüşler gözlenmektedir. 2015 yılında ise sektör ithalatı değer bazında %67,9 oranında azalarak 31,82 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

El Halısı İthalatı (Miktar:1000 kg, Değer: 1000 ABD \$)

	Miktar	Değer	Değişim		Birim Fiyat \$/kg
			Miktar	Değer	
2010	2.590,97	115.080,23			44,42
2011	2.740,88	114.357,54	5,8%	-0,6%	41,72
2012	2.253,02	107.982,43	-17,8%	-5,6%	47,93
2013	2.251,19	104.724,84	-0,1%	-3,0%	46,52
2014	2.233,61	99.312,72	-0,8%	-5,2%	44,46
2015	1.225,97	31.821,78	-45,1%	-67,9%	25,96

Ülkeler bazında el halısı ithalatımız incelendiğinde ise; en fazla ithalat Hindistan, Çin ve Pakistan'dan yapılmakta olup, söz konusu ülkelerin el halısı ithalatımızdan aldıkları paylar ise sırasıyla; %49,0, %22,1 ve %17,6 düzeyindedir. Anılan ülkelere yapmış olduğumuz el halısı ithalatı, toplam sektör ithalatımızın %85'i aşmaktadır.

Ülkeler Bazında El Halısı İthalatımız (1000 ABD \$)

Ülke Adı	2014	2015	2015/14 Değişim (%)	2015 Pay (%)
HİNDİSTAN	47.347,99	15.597,13	-67,1%	49,0%
ÇİN	17.820,76	7.033,81	-60,5%	22,1%
PAKİSTAN	22.229,83	5.585,26	-74,9%	17,6%
İRAN	2.396,27	1.015,76	-57,6%	3,2%
AFGANİSTAN	3.576,06	960,07	-73,2%	3,0%
BANGLADEŞ	1.700,37	480,23	-71,8%	1,5%
NEPAL	1.196,62	393,96	-67,1%	1,2%
MOLDOVA	875,43	197,37	-77,5%	0,6%
ÖZBEKİSTAN	431,09	155,78	-63,9%	0,5%
SİNGAPUR	0,00	102,81		0,3%
DİĞER	1,74	0,30	-82,8%	0,9%
GENEL TOPLAM	99.312,72	31.821,78	-67,9%	100,0%

Kaynak: TÜİK

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

Adres: T.C. Ekonomi Bakanlığı
İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek / ANKARA
Telefon: +90 312 204 75 00
www.ekonomi.gov.tr
<http://blog.ibp.gov.tr>
Çağrı Merkezi: 444 43 63